

Comisia juridică, de numiri,
disciplină, imunități și validări
Nr. XIX/ 162 /20.06.2023

Comisia pentru comunicații, tehnologia
informației și inteligență artificială
Nr. LXIX/ 322/20.06.2023

RAPORT COMUN

asupra Propunerii legislative privind interzicerea utilizării malițioase a tehnologiei și limitarea fenomenului Deepfake (Falsul Sever)

(L295/2023)

În conformitate cu prevederile art.70 din Regulamentul Senatului în vigoare, **Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări și Comisia pentru comunicații, tehnologia informației și inteligență artificială** prin adresa nr. **L295/2023** din data de 15.05.2023, au fost sesizate de către Biroul permanent al Senatului, în vederea dezbaterii și elaborării raportului comun asupra **Propunerii legislative privind interzicerea utilizării malițioase a tehnologiei și limitarea fenomenului Deepfake (Falsul Sever)**, inițiată de: *Cazanciuc Robert-Marius - senator PSD; Humelnicu Marius - senator PSD; Stan Ioan - senator PSD; Albotă Emil-Florin - deputat PSD; Ardelean Ben-Oni - deputat PNL; Baniș Mircea-Marius - deputat PNL; Barbu Florin-Ionuț - deputat PSD; Bejinariu Eugen - deputat PSD; Benedek Zacharie - deputat UDMR; Bîrcă Constantin - deputat PSD; Cozmanciuc Corneliu-Mugurel - deputat PNL; Dumitrache Ileana-Cristina - deputat PSD; Dunava Costel Neculai - deputat PSD; Florea Oana-Consuela - deputat PSD; Hurduzeu Florin-Silviu - deputat PSD; Iancu Marius-Ionel - deputat PSD; Ibram Iusein - deputat UDTR (minorități); Intotero Natalia-Elena - deputat PSD; Lungoci Dumitru-Lucian - deputat PSD; Lungu Romeo-Daniel - deputat PSD; Mang Ioan - deputat PSD; Moldovan Sorin-Dan - deputat PNL; Neață Eugen - deputat PSD; Niță Nicu - deputat PSD; Oțeșanu Daniela - deputat PSD; Paraschiv Rodica - deputat PSD; Petrețchi Nicolae-Miroslav - deputat UUR (minorități); Popescu Vlad - deputat PSD; Rujan Dumitru - deputat PNL; Șimon Gheorghe - deputat PSD; Șoldan Gheorghe - deputat PSD; Szabó Ódön - deputat UDMR; Teodoroiu Simona-Maya - deputat PSD; Țepeluș Laurențiu-Cristinel - deputat PSD; Toader Bogdan-Andrei - deputat PSD; Tuță George-Cristian - deputat PNL; Vicol-Ciorbă Laura-Cătălina - deputat PSD; Weber Mihai - deputat PSD; Zetea Gabriel-Valer - deputat PSD; Zisopol Dragoș-Gabriel - deputat UER (minorități).*

Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare instituirea obligației ca realizarea, stocarea și distribuția pe internet sau difuzarea în mass-media de conținut tip deepfake să fie însoțită de o mențiune vizibilă, precum și calificarea nerespectării acestei obligații drept infracțiune. Potrivit expunerii de motive: "Având în vedere dezvoltarea accelerată a tehnologiei, a inteligenței artificiale (IA), a tehnicilor de creare a Realității Virtuale (RA) precum și avansul pe care îl înregistrează procesul de dezvoltare/învățare automată a instrumentelor tehnice (machine learning) este necesară și importantă intervenția legiuitorului pentru limitarea efectelor malițioase ale conținutului în imagini, în înregistrări audio și video. Specialiștii în domeniu consideră că deepfake-ul este mult mai periculos și are un impact mult mai puternic decât știrile false cu care ne-am obișnuit în ultimii ani, toate acestea

deoarece deepfake-ul cuprinde toate elementele unui produs de media respectiv text, fotografie, video, audio. Imaginile, înregistrările audio și video de tip Deepfake (Fals Sever) pot cauza prejudicii enorme atât în ceea ce privește imaginea, reputația sau demnitatea unei persoane, cât și asupra unor organizații publice, private sau chiar instituții ale statului. Realizarea și distribuirea unor imagini, înregistrări audio sau video de tip Deepfake (Fals Sever) pot prejudicia, în funcție de conținutul lor și de contextul în care sunt gestionate, inclusiv interesul social, politic sau de securitate națională a României, pot să erodeze încrederea în instituții ale statului, pot aduce prejudicii de imagine unei persoane."

Consiliul Legislativ a analizat propunerea legislativă și a transmis un **aviz favorabil, cu observații și propuneri.**

Consiliul Economic și Social a analizat propunerea legislativă și a transmis un **aviz favorabil.**

Consiliul Național al Audiovizualului a transmis un **punct de vedere cu observații.**

Comisia nr. 1 Legislatie și cooperare interinstituțională din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că **normele propuse țin de opțiunea legiuitorului.**

Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități a transmis **avizul favorabil.**

Dezbaterile au avut loc în ședințe separate, în prezența majorității senatorilor.

În ședințele din 20 iunie 2023, membrii **Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări** și membrii **Comisiei pentru comunicații, tehnologia informației și inteligență artificială** au analizat propunerea legislativă și avizele primite și au hotărât, cu **majoritatea** voturilor membrilor prezenți, să adopte un **raport comun de admitere cu amendamente admise. Amendamentele admise se regăsesc în anexa la prezentul raport.**

Membrii Comisiilor au apreciat asupra oportunității promovării normelor propuse în vederea stabilirii unui cadru legislativ pentru acest fenomen denumit deepfake care poate avea efecte negative asupra imaginii persoanelor vizate de conținutul audio sau vizual falsificat.

Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări și Comisia pentru comunicații, tehnologia informației și inteligență artificială supun spre dezbateri și adoptare, Plenului Senatului, **raportul comun de admitere cu amendamente admise și propunerea legislativă.**

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor **organice** și urmează a fi adoptată în conformitate cu prevederile art.76 alin.(1) din Constituția României, republicată.

Potrivit prevederilor art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, și ale art.92 alin.(7) pct. 2 din Regulamentul Senatului în vigoare, **Senatul este prima Cameră sesizată.**

Președinte,
Senator Cristian-Augustin NICULESCU-ȚĂGÂRLAȘ

Secretar,
Senator Laura-Mihaela MOACHEA

Președinte,
Senator Marius HUMELNICU

Secretar,
Senator Adrian PATOȘ

Amendamente admise

la Propunerea legislativă privind interzicerea utilizării malițioase a tehnologiei și limitarea fenomenului Deepfake (Falsul Sever)

L295/2023

Nr.crt.	Propunerea legislativa L295/2023	Amendamente admise	Motivare/Precizare
1.	Lege privind interzicerea utilizării malițioase a tehnologiei și limitarea fenomenului Deepfake (Falsul Sever)	<p>Titlu: <i>Lege privind utilizarea responsabilă a tehnologiei în contextul fenomenului deepfake</i></p> <p>Senator PSD Robert-Marius Cazanciuc</p>	<p>CL <i>Titlul nu reflecta in totalitate continutul propunerii legislative. Astfel, proiectul nu reglementeaza „interzicerea utilizarii malitioase a tehnologiei”, asa cum se precizeaza in titlu, ci instituie obligatia marcarii continutului de tip deepfake cu un avertisment vizibil, incalcarea acestei obligatii fiind considerata infractiune. De altfel, expresia „interzicerea utilizarii malitioase a tehnologiei” nu este prevazuta nici in cuprinsul proiectului. In ipoteza in care s-ar dori folosirea termenului „malitios” si in cuprinsul proiectului, in alt sens decat cel uzitat in limbajul comun, este necesara definirea la art. 1 a expresiei „utilizarea malitioasa a tehnologiei”.</i></p> <p>PDV MCID</p> <p>Amendament admis cu majoritate de voturi de membrii Comisiilor.</p>

2.		<p>Art. 1. - Prezenta lege reglementează difuzarea oricărui conținut vizual și/sau audio generat sau manipulat, prin utilizarea tehnologiei în contextul fenomenului deepfake, cu scopul inducerii în eroare a opiniei publice cu privire la autenticitatea mesajului transmis.</p> <p><i>Senator PSD Robert-Marius Cazanciuc</i></p>	<p>Enunțarea scopului legii.</p> <p>Amendament admis cu majoritate de voturi de membrii Comisiilor.</p>
----	--	---	---

3.	<p>Art. 1- În înțelesul prezentei legi prin Deepfake (Falsul Sever) se înțelege orice conținut de tip imagine, înregistrare audio sau înregistrare video create cu ajutorul Inteligenței Artificiale (IA) sau cu ajutorul tehnologiei de augmentare a realității (RV) astfel încât să creeze aparența că o persoană a spus sau a făcut lucruri care în realitate nu au fost spuse, respectiv nu au fost făcute de acea persoană.</p>	<p>Art. 2- În înțelesul prezentei legi, prin deepfake se înțelege orice conținut falsificat de tip imagine, audio și/sau video realizat, de regulă, cu ajutorul inteligenței artificiale, a realității virtuale (RV), a realității augmentate (AR) sau altor mijloace, astfel încât să creeze aparența că o persoană a spus sau a făcut lucruri, pentru care nu și-a dat consimțământul, care în realitate nu au fost spuse sau făcute de acea persoană.</p> <p>Senator PSD Robert-Marius Cazanciuc</p>	<p>PDV CNA:<i>In ceea ce priveste notiunea care urmeaza a fi definita la art. 1 (...)In acest sens, „Deepfake” inseamna media sintetica, adica un continut vizual si audio falsificat (manipulat sau generat) prin utilizarea invatarii automate (Machine Learning), (...) -o posibila abordare, „Deepfake ” poate insemna utilizarea rau intentionata a mediilor sintetice generate de inteligenta artificiala, dar aceasta nu este in niciun caz o definitie universal valabila. Pentru o definitie corespunzatoare a termenului, ar trebui avuta in vedere si distinctia intre utilizarea pozitiva a mediilor sintetice (deepfake-uri), anume satira sau parodia (facuta in mod responsabil si cu o marcare adecvata) si utilizarea negativa, rau intentionata.In plus, o alta tehnica de „deepfake ” este inlocuirea fetei unei persoane (sau schimbarea fetei), care transpune fata unui individ pe alt corp. Aceasta tehnica a castigat notorietate pentru utilizarea pe scara larga in productia de pornografie deepfake.</i></p> <p>PDV MCID: Pentru ca proiectul de lege sa acopere toate situatiile posibile actuale si viitoare de dezvoltare, si nu doar sa se refere strict la Deepfake realizat cu tehnologii AR (EN), AI (EN) si RV (RO), consideram ca ar trebui adaugata si expresia “si alte mijloace”.</p> <p>Amendament admis cu majoritate de voturi de membrii Comisiilor.</p>
----	--	---	---

<p>4.</p>	<p>Art. 2 -Realizarea, difuzarea și stocarea pe internet sau în mass -media de conținut tip imagini sau înregistrări audio -video concepute cu ajutorul tehnologiei IA sau RV și create astfel încât să producă aparența că o persoană a spus sau a făcut lucruri pe care acea persoană în realitate nu le-a rostit, respectiv nu le-a făcut sunt interzise în situația în care nu sunt însoțite de o notificare vizibilă, păstrată pe cel puțin 10% din suprafața expunerii și pe toată durata difuzării respectivului conținut.</p>	<p>Art. 3 – Distribuirea pe internet și/sau difuzarea in mass-media de conținut tip deepfake sunt interzise dacă nu sunt însoțite de un avertisment redat pe cel puțin 10% din suprafața expunerii și pe toată durata difuzării respectivului conținut vizual sau de un mesaj sonor la începutul și la finalul conținutului audio: „Acest material conține ipostaze imaginare”.</p> <p>Senator PSD Robert-Marius Cazanciuc</p>	<p>Renumerotare CL:Referitor la expresia „realizarea, difuzarea si stocarea pe internet sau in mass-media”, semnalam ca nu este posibila „stocarea (...) in mass-media” a continutului deepfake, ci doar distribuirea pe internet si difuzarea in mass-media, precum si stocarea in internet, pe o platforma de tip cloud. .... este de analizat daca simpla realizare si stocare in cloud sau pe un mediu de stocare a continutului deepfake (server, computer, hard disk extern, stick USB, card de memorie etc.), neinsotita de distribuirea pe internet sau difuzarea acestuia in mass-media, ar trebui sa atraga obligatia afisarii avertismentului, obligatie a carei nerespectare constituie infractiune. In ceea ce priveste expresia „insotite de o notificare vizibila, pastrata pe cel putin 10% din suprafata expunerii”, semnalam ca aceasta nu este aplicabila in ipoteza in care continutul deepfake este realizat exclusiv in format audio, ceea ce face ca norma sa fie incompleta.Prin urmare, este necesara completarea proiectului cu un element structural care sa reglementeze modul in care este redat avertismentul in cazul continutului deepfake in format exclusiv audio, de exemplu printr-un mesaj sonor la inceputul acestuia</p> <p>Amendament admis cu majoritate de voturi de membrii Comisiilor.</p>
-----------	---	--	--

5.	<p>Art. 3 - Anunțul de tip avertisment care va fi plasat vizibil, pe cel puțin 10% din suprafața de expunere și pe întreaga derulare a conținutului de tip Deepfake (~~Fals Sever~~) realizat și difuzat strict în scopul promovării unor produse sau servicii va avea următorul conținut „Acest material conține ipostaze imaginare”.</p>	<p>Se elimina.</p> <p>Senator PSD Robert-Marius Cazanciuc</p>	<p>CL: <i>In ceea ce priveste norma preconizata la art. 3, in forma propusa, aceasta nu este corelata cu prevederile art. 2, desi cele doua norme prezinta legatura tematica. Astfel, din interpretarea literala a celor doua norme rezulta ca art. 2 reglementeaza interzicerea difuzarii continutului deepfake in cazul in care nu este insotit de un avertisment vizibil, fara a preciza ce trebuie sa cuprinda textul avertismentului si indiferent de scopul in care acesta a fost realizat, in vreme ce art. 3 reglementeaza textul avertismentului in cazul continutului deepfake „realizat si difuzat strict in scopul promovarii unor produse sau servicii”. Avand in vedere acest aspect, precum si considerentele enuntate anterior, este necesara reanalizarea, reformularea si, dupa caz, restructurarea normelor propuse la art. 2 si 3, in vederea corelarii acestora, precum si a realizarii scopului urmarit de initiatori, astfel cum este precizat in instrumentul de prezentare si motivare.</i></p> <p>Amendament admis cu majoritate de voturi de membrii Comisiilor.</p>
----	---	---	---

<p>6.</p>	<p>Art. 4 - Încălcarea dispozițiile art. 2 constituie infracțiune și se pedepsește cu amendă penală sau închisoare de la 6 luni la 2 ani.</p>	<p>Art. 4 - (1)Potrivit competențelor ce îi revin, Consiliul Național al Audiovizualului verifică dacă sunt încălcate dispozițiile art. 3. În îndeplinirea acestor atribuții, Consiliul Național al Audiovizualului poate folosi sprijinul tehnic al Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare în Informatică - ICI București.</p> <p>(2) Încălcarea dispozițiilor art. 3, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerate infracțiuni, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 100.000 lei.</p> <p>(3) Nerespectarea dispozițiilor art. 3, dacă fapta are caracter repetat în cel puțin două acțiuni distincte, se sancționează cu amendă de la 20.000 lei la 200.000 lei.</p> <p>(4)Contravențiile prevăzute de prezenta lege se constată la sesizarea persoanelor prejudiciate ori din oficiu, de către reprezentanții împuterniciți ai Consiliului Național al Audiovizualului.</p> <p>(5) Prevederile prezentei lege se completează cu dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția prevederilor art. 28 și 29.</p> <p>(6) Consiliul Național al Audiovizualului dispune, prin decizie, potrivit competențelor ce îi revin, oprirea de la difuzarea în mass-media conținutului de tip deepfake neînsoțit de avertisment sau mesaj sonor și obligă autorul conținutului să îl elimine.</p> <p><i>Senator PSD Robert-Marius Cazanciuc</i></p>	<p>PDV MCID: În plus, apreciem ca se poate diferenția sancțiunea în funcție de nivelul prejudiciului, pornind de la contravenție și apoi. În funcție de gravitate, intense și audiența ajungând la nivel penal. Apreciam ca este indicat un echilibru în strictetea reglementării, din motivele respectării libertății de exprimare și a altor drepturi ale omului, inclusiv prezumția de nevinovăție etc.</p> <p>PDV MJ: comparație poate fi făcută cu prevederile Legii nr. 158/2008 privind publicitatea înșelătoare și publicitatea comparativă, care instituie o răspundere contravențională în sarcina celor care nu respectă interdicțiile legale respective. Legea penală trebuie să intervină atunci când conduita are o anumită gravitate, rezultând o anumită intensitate a lezării valorii sociale ocrotite. Prin urmare opinăm ca prevăzută la art. 4 raportat la art. 2 din propunerea legislativă nu ar trebui incriminată ca infracțiune, ci, eventual, poate fi avută în vedere instituirea faptei să fie unei răspunderi contravenționale. De asemenea, în ipoteza în care fapta produce prejudicii patrimoniale sau nepatrimoniale unei persoane poate atrage și răspunderea delictuală pentru prejudiciul astfel cauzat.</p>
-----------	---	---	--

			Amendament admis cu majoritate de voturi de membrii Comisiilor.
--	--	--	--